

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

Γενικά

Το 2023, η παροχή υποστήριξης στους πρόσφυγες παρέμεινε μία από τις πιο επείγουσες ανθρωπιστικές κρίσεις της εποχής μας. Συγκρούσεις, διώξεις και κλιματική αλλαγή συνέχισαν να αναγκάζουν εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, ψάχνοντας για ασφάλεια και σταθερότητα. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), υπήρχαν περίπου 108 εκατομμύρια βίαια εκτοπισμένα άτομα σε ολόκληρο τον κόσμο μέχρι το τέλος του 2023, εκ των οποίων 35 εκατομμύρια άτομα ήταν πρόσφυγες, έχοντας διασχίσει διεθνή σύνορα για να διαφύγουν από συγκρούσεις ή διώξεις, 4,5 εκατομμύρια άτομα αιτούντες άσυλο, περιμένοντας αποφάσεις για το καθεστώς τους και περίπου 60 εκατομμύρια άτομα είχαν εκτοπιστεί εσωτερικά στις χώρες τους λόγω συγκρούσεων, βίας ή φυσικών καταστροφών. Ο πόλεμος στην Συρία συνεχίζει – ακόμη και ύστερα από 12 χρόνια- να αναγκάζει τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τη χώρα τους, με περισσότερους από 6,5 εκατομμύρια Σύριους να ζουν ως πρόσφυγες. Ταυτόχρονα, ο διαρκής εμφύλιος πόλεμος στην Υεμένη οδήγησε σε μία από τις χειρότερες ανθρωπιστικές κρίσεις του κόσμου, εκτοπίζοντας εκατομμύρια άτομα εσωτερικά αλλά και δημιουργώντας σημαντικές ροές προσφύγων. Τέλος, μετά την επιστροφή των Ταλιμπάν στην εξουσία το 2021, πολλοί Αφγανοί συνέχισαν να εγκαταλείπουν την χώρα τους για να γλυτώσουν από τη βία και τις σοβαρότατες παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις αντιμετώπισαν σημαντική μείωση στη χρηματοδότηση τους, περιορίζοντας την ικανότητά τους να παρέχουν επαρκή υποστήριξη και προστασία στον βίαια εκτοπισμένο πληθυσμό.

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), ο αριθμός των ανθρωπιστικών κρίσεων το 2023 ήταν ο υψηλότερος της τελευταίας δεκαετίας. Ο αριθμός των ατόμων που εκτοπίζονται βίαια αναμένεται να αυξηθεί στα 130 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του 2024, αυξάνοντας την ανάγκη για αλληλεγγύη και υποστήριξη στους ανθρώπους που αναγκάζονται να φύγουν. Σύμφωνα με το Διεθνές Κέντρο για την Ανάπτυξη Πολιτικής Μετανάστευσης (ICMPD) αυτή η αύξηση θα επηρεάσει τα Δυτικά Βαλκάνια και τις ροές από την Τουρκία προς την Ελλάδα. Η ΕΕ έλαβε πάνω από 1 εκατομμύριο αιτήσεις ασύλου το 2023, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 21,3% σε σύγκριση με το 2022 και τον υψηλότερο αριθμό από το 2016.

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

Το 2023 ανέδειξε την επείγουσα ανάγκη για διαρκή διεθνή συνεργασία και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων του εκτοπισμού των ανθρώπων, την εξασφάλιση της προστασίας των προσφύγων και την προώθηση της ένταξης και μετεγκατάστασής τους.

Στην Ελλάδα

Η μεταναστευτική διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου - από την Τουρκία προς τα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας- είναι μία από τις πιο πολυσύχναστες διαδρομές προς την Ευρώπη. Από το 2014, περισσότεροι από 2,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν φτάσει στην Ελλάδα, διαφεύγοντας από τη βία και τις ανθρωπιστικές κρίσεις στη Συρία, το Ιράκ, το Αφγανιστάν, την Τουρκία και άλλες χώρες. Μόνο το 2023, η Ελλάδα δέχθηκε πάνω από 48000 αιτούντες άσυλο¹ σημειώνοντας αύξηση 169%, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου². Με αυτήν τη μεγάλη εισροή προσφύγων, η πρόσβαση στις βασικές ανάγκες είναι περιορισμένη και οι ευάλωτοι άνθρωποι δεν προστατεύονται επαρκώς. Η Ελλάδα φιλοξενεί περισσότερους από 150.000 πρόσφυγες ενώ μέχρι το τέλος του έτους εκκρεμούσαν πάνω από 30.000 αιτήματα ασύλου. Κατά τη διάρκεια του 2023 έφθασαν στη Λέσβο πάνω από 13.000 βίαια εκτοπισμένα άτομα³, ενώ τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους οι διαμένοντες στο ΚΥΤ του Μαυροβουνίου ξεπέρασαν τα 5000 άτομα σημειώνοντας αύξηση κατά 178% από τον προηγούμενο χρόνο⁴.

Οι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στην Ελλάδα συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά στην ουσιαστική πρόσβαση στα δικαιώματά τους. Οι προκλήσεις για τα δικαιώματα των βίαια εκτοπισμένων ανθρώπων έχουν επιδεινωθεί, καλά τεκμηριωμένες καταγγελίες επαναπροωθήσεων έχουν φτάσει σε κρίσιμα επίπεδα και έχουν προκαλέσει διεθνή κατακραυγή, η κράτηση είναι συχνή, διαπράττονται εγκλήματα μίσους, και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ποινικοποιούνται. Η Ελλάδα, ακολουθώντας την Ευρώπη, αντιμετωπίζει κρίση λόγω των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του εν λόγω πληθυσμού. Αυτά τα ζητήματα είναι ιδιαίτερα εμφανή στα νησιά του Βόρειου Αιγαίου και στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία, που συνεχίζουν να είναι τα κύρια σημεία εισόδου για τους αιτούντες άσυλο και συχνά τα αποκλειστικά σημεία κατοικίας τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου. Στα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας λαμβάνουν επίσης χώρα

¹<https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

²<https://migration.gov.gr/statistika/>

³ ibid

⁴ Ibid

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

πολλά περιστατικά επαναπροωθήσεων καθώς σε αντίθεση με το διεθνές δίκαιο, η Ελλάδα συνεχίζει να εφαρμόζει πολιτικές αποτροπής που στοχεύουν στη μείωση του αριθμού των ανθρώπων που ζητούν προστασία. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι η πρόσφατη εμπειρία των ανθρώπων που διέφυγαν από την Ουκρανία έδειξε ότι η Ελλάδα και η ΕΕ έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν νόμιμες οδούς για άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Κατά τη διάρκεια του 2023, οι αιτούντες διεθνή προστασία συνέχισαν να αντιμετωπίζουν συνεχώς μεταβαλλόμενες διαδικασίες ασύλου, περιορισμούς κυκλοφορίας, περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης, έλλειψη αστυνομικής προστασίας, αυξανόμενη κρατική βία και αυθαιρεσία, και ανεπαρκείς νομικές, ιατρικές και ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες.

Οι Σύροι στην Ελλάδα διατρέχουν επιπλέον, σοβαρό κίνδυνο επανεισδοχής ως αποτέλεσμα της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας ενώ αιτούντες άσυλο με καταγωγή από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, τη Σομαλία και το Μπαγκλαντές, επηρεάζονται από την ΚΥΑ Νο. 42799 η οποία ορίζει την Τουρκία ως «ασφαλή Τρίτη χώρα». Η εφαρμογή της ΚΥΑ σε συνδυασμό με την παύση των επιστροφών προς την Τουρκία έχει αναγκάσει εκατοντάδες ανθρώπους από τις χώρες αυτές να διαβιούν σε νομική limbo αφού οι αιτήσεις δεν εξετάζονται ως προς την ουσία τους σε αντίθεση με ό,τι ορίζει η ελληνική, ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία ενώ παράλληλα δεν έχουν πρόσβαση στις βασικές παροχές του συστήματος υποδοχής της χώρας. Παράλληλα, πληθαίνουν οι καταγγελίες για παράνομες και βίαιες επαναπροωθήσεις, από ανθρώπους που έχουν προσπαθήσει να περάσουν τα σύνορα, διεθνή μέσα ενημέρωσης αλλά και διεθνείς οργανισμούς.

Λίγοι από τους πρόσφυγες στην Λέσβο και τα άλλα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου έχουν πρόσβαση στα πλήρη δικαιώματα και τις υπηρεσίες που χρειάζονται, ιδιαίτερα οι εξαιρετικά ευάλωτοι, όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και ηλικιωμένοι, επιζώντες βασανιστηρίων και θύματα έμφυλης βίας, άτομα με αναπηρία και πρόσφυγες ΛΟΑΤΚΙ. Ακόμη λιγότεροι έχουν πρόσβαση σε προγράμματα ένταξης και ενδυνάμωσης και επομένως πρόσβαση στα δικαιώματά τους ώστε να μπορέσουν να ξαναχτίσουν τις ζωές τους στην χώρα υποδοχής στην περίπτωση που τους χορηγηθεί το προσφυγικό καθεστώς.

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

HIAS Ελλάδα

Το 2016 η HIAS ξεκίνησε τη λειτουργία της στην Λέσβο, για να παρέχει νομική υποστήριξη και για την διαχείριση έκτακτων αναγκών. Από τότε, έχουμε δημιουργήσει μια έμπειρη ομάδα, εκπροσωπώντας εκατοντάδες υποθέσεις αιτούντων άσυλο ενώπιων των ελληνικών αλλά και ευρωπαϊκών αρχών και παρέχοντας υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Το 2017, η HIAS Ελλάδα άνοιξε γραφείο στην Αθήνα, για την ανάπτυξη δράσεων επιρροής της χάραξης πολιτικής (advocacy) και παροχή υπηρεσιών σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στην ενδοχώρα.

Αντιλαμβανόμενη τις διαφορετικές εμπειρίες των ανθρώπων, η HIAS ΕΛΛΑΔΟΣ υλοποιεί τις παρεμβάσεις της ακολουθώντας μια διεπιστημονική προσέγγιση με σκοπό να προσφέρει εξατομικευμένη υποστήριξη σε όσους έχουν ανάγκη, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της αντιμετώπισης της έμφυλης βίας, της ψυχικής υγείας, της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και της νομικής προστασίας.

Το 2020 και ύστερα από την φωτιά που κατέστρεψε τη Μόρια, η HIAS ξεκίνησε την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στη Λέσβο και συγκεκριμένα σε όσους διέμεναν στη ή πέριξ της πόλης της Μυτιλήνης. Ενώ το 2022, η HIAS επέκτεινε τις δράσεις της στην Αθήνα με στόχο την κάλυψη των αναγκών που είχαν δημιουργηθεί.

Πρωταρχικός στόχος της HIAS Ελλάδος, είναι η παροχή υψηλής ποιότητας νομικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Η HIAS Ελλάδα επικεντρώνεται στην υποστήριξη αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας και κυρίως των πιο ευάλωτων συμπεριλαμβανομένων ανηλίκων, επιζώντων βασανιστηρίων ή έμφυλης βίας, ανθρώπων που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις κλπ. Η HIAS Ελλάδα παίζει καίριο ρόλο στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα με δεδομένη την μειωμένη νομική βοήθεια που είναι διαθέσιμη στους αιτούντες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας και τα κενά στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη τους.

Η HIAS Ελλάδα το 2023

Το 2023, οι δράσεις της HIAS Ελλάδος επικεντρώθηκαν κυρίως στη Λέσβο ενώ ένα μικρό ποσοστό των δράσεων της υλοποιήθηκε στην ενδοχώρα και στον αστικό ιστό της Αθήνας. Μόνο το 2023, η HIAS Ελλάδα παρείχε εξειδικευμένες νομικές και ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες σε **1098 ανθρώπους**.

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

Η πλειοψηφία των εξυπηρετούμενων της HIAS Ελλάδας προέρχεται από το Αφγανιστάν και τη Συρία ενώ άλλες χώρες καταγωγής είναι το Ιράκ, η Σομαλία και διάφορες άλλες χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Ευρώπης.

Τα προγράμματα νομικής προστασίας της HIAS Ελλάδος στοχεύουν στη διασφάλιση και προώθηση της νόμιμης πρόσβασης των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων σε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δράσεις μας επικεντρώνονται στην παροχή νομικής βοήθειας, στην προώθηση των δικαιωμάτων των προσφύγων μέσω εξατομικευμένης νομικής εκπροσώπησης στις διαδικασίες ασύλου, καθώς και δράσεις στρατηγικής συνηγορίας για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εγκλήματα μίσους και την αυξανόμενη ποινικοποίηση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο κέντρο των νομικών μας υπηρεσιών βρίσκεται η προώθηση της συστημικής αλλαγής για την καθολική πρόσβαση των αιτούντων άσυλο και προσφύγων στα δικαιώματά τους.

Παράλληλα, η HIAS Ελλάδος παρέχει σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης όπως ατομική και οικογενειακή συμβουλευτική, ομαδική ψυχοκοινωνική στήριξη, κοινωνική διασύνδεση και παραπομπές σε εθνικούς ή σε άλλους φορείς, όπου αυτό απαιτείται για εξειδικευμένες υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες της HIAS Ελλάδος είναι ανοιχτές σε άτομα ανεξαρτήτως δημογραφικού προφίλ ή νομικού καθεστώτος και απευθύνονται σε ψυχολογικές δυσκολίες χαμηλής, μεσαίας και υψηλής σοβαρότητας. Παρέχονται σε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου τα ευάλωτα άτομα, ξεφεύγοντας από το στίγμα και τις διακρίσεις, ενδυναμώνονται και μπορούν να αρχίσουν να θυμούνται ποιοι ήταν και ποιοι θέλουν να γίνουν πέρα από την ταυτότητα του «πρόσφυγα». Η HIAS Ελλάδος συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες με σκοπό να διευκολύνει την πρόσβαση των αιτούντων άσυλο και προσφύγων σε υπηρεσίες προκειμένου για την κάλυψη ενός ευρέως φάσματος αναγκών.

Οι Δράσεις μας

(1) Γραφείο υποδοχής νέων υποθέσεων

Οι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες μπορούν να ζητήσουν νομική και ψυχοκοινωνική βοήθεια από την HIAS Ελλάδος είτε μέσω τηλεφώνων που διατίθενται σε Αραβικά, Αγγλικά, Φαρσί, Γαλλικά και Ουκρανικά είτε αυτοπροσώπως στο γραφείο της Λέσβου, Δευτέρα – Παρασκευή, 9πμ – 5μμ. Η HIAS Ελλάδος δέχεται επίσης παραπομπές από άλλους οργανισμούς, όπως την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες,

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα, το IRC, το Δανέζικο Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, την Αλληλεγγύη Λέσβου, την PRAKSIS, την Ηλιαχτίδα, κλπ. Πριν την ανάληψη υποθέσεων, η HIAS Ελλάδος προβαίνει στην λήψη βασικών πληροφοριών σχετικά με την κάθε υπόθεση, και αναλαμβάνει καινούριες υποθέσεις με βάση τον διαθέσιμο χρόνο των εργαζομένων, τον επείγοντα χαρακτήρα και την ευαλωτότητα της κάθε υπόθεσης. Τα άτομα των οποίων την υπόθεση δεν μπορούμε να αναλάβουμε, ενημερώνονται για την απόφαση αυτή και παραπέμπονται σε άλλους οργανισμούς για την κάλυψη των αναγκών τους. **Το 2023, 282 αιτούντες άσυλο ή πρόσφυγες ήρθαν ή επικοινωνήσαν με το Γραφείο Υποδοχής της HIAS Ελλάδος για την παροχή βοήθειας.**

Πρόγραμμα Νομικής Βοήθειας

Κατά το 2023, η νομική ομάδα της HIAS Ελλάδος **παρείχε νομική υποστήριξη σε 794 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες** συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών τους κατά τις διαδικασίες οικογενειακής επανένωσης, ασύλου αλλά και λοιπές νομικές διαδικασίες. Συγκεκριμένα, παρείχαμε δύο βασικούς άξονες υπηρεσιών: (1) Εξατομικευμένη νομική εκπροσώπηση πελατών, που συμπεριλαμβάνει: τη λήψη ιστορικού, τη σύνταξη προσφυγών / υπομνημάτων, αλλά και εκπροσώπηση (2) Παροχή νομικής ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των προσφύγων

(1) Εξατομικευμένα νομική εκπροσώπηση

Έπειτα από την διαδικασία της πρώτης υποδοχής στο γραφείο μας, το επόμενο βήμα είναι η διαδικασία απόφασης ανάληψης υποθέσεων, η οποία προτεραιοποιεί τις πιο ευάλωτες υποθέσεις, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα θύματα βασανιστηρίων ή έμφυλης βίας, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, οι μονογονεϊκές γυναίκες, άτομα με χρόνιες παθήσεις, άτομα με σοβαρά ψυχολογικά ή/και ψυχιατρικά προβλήματα, επιζώντες ναυαγίων, κτλ. Επιπλέον προτεραιοποιούνται υποθέσεις που έχουν ουσιαστική ανάγκη για νομική υποστήριξη λόγω της πολυπλοκότητας της υπόθεσής τους. Ανάλογα με την υπόθεση, οι δικηγόροι αναλαμβάνουν να κάνουν νομική συμβουλευτική ή προχωρούν στην πιο λεπτομερή λήψη ιστορικού και προετοιμασία για την εκπροσώπηση της υπόθεσης ενώπιων των ελληνικών αλλά και των ευρωπαϊκών αρχών. **Το 2023, η HIAS Ελλάδος παρείχε εξατομικευμένη νομική υποστήριξη σε 670 άτομα και τις οικογένειές τους.**

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

(2) Παροχή νομικής ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των προσφύγων

Η HIAS Ελλάδος διενεργεί ομαδικές συνεδρίες νομικής ενημέρωσης για την ενδυνάμωση των αιτούντων άσυλο και εργαζομένων στον τομέα της προστασίας προσφύγων και αιτούντων άσυλο, αλλά και τον εντοπισμό ιδιαίτερα ευάλωτων ανθρώπων που βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση. Η νομική αυτή ενημέρωση εστιάζει στις νομικές διαδικασίες και στις υπάρχοντες υπηρεσίες για την προστασία των προσφύγων. Το 2023 η νομική ομάδα της HIAS Ελλάδος **παρείχε νομική ενημέρωση σε 124 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες.**

Επιτυχίες

Η HIAS Ελλάδα εκπροσώπησε την Μ.Μ., αναγνωρισμένη πρόσφυγα από το Αφγανιστάν, στην ακρόασή της στο Δικαστήριο της Μυτιλήνης. Τον Φεβρουάριο του 2021, ενώ ήταν 8 μηνών έγκυος στο τέταρτο παιδί της και ζώντας κάτω από απάνθρωπες συνθήκες στο ΚΥΤ της Λέσβου, η Μ.Μ. αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει βάζοντας φωτιά στον εαυτό της. Για αυτήν την πράξη απελπισίας, η Μ.Μ. κατηγορήθηκε για εμπρησμό με πρόθεση, έκθεση σε κίνδυνο ζωής και αντικειμένων άλλων, καθώς και με ζημία σε αντικείμενο κοινής χρήσης (σκηνή) με τη χρήση φωτιάς. Το Δικαστήριο της Μυτιλήνης αποφάσισε να απαλλάξει την Μ.Μ. από το κακούργημα του εμπρησμού από πρόθεση και από το οποίο προέκυψε κίνδυνος για άνθρωπο και την έκριναν ένοχη για την πλημμεληματική μορφή του εμπρησμού με πρόθεση και για απλή φθορά ξένης ιδιοκτησίας, επιβάλλοντας ποινή φυλάκισης 15 μηνών με αναστολή. Η HIAS Ελλάδα έχει καταθέσει έφεση κατά της απόφασης του Δικαστηρίου.

Η HIAS Ελλάδος εκπροσώπησε τον Μ.Μ, έναν 56χρονο άνδρα από το Μπανγκλαντές, κατά τη δικαστική ακρόαση στο Μικτό Εφετείο του Βορείου Αιγαίου; τον Δεκέμβριο του 2018 ο δράστης επιτέθηκε στον Μ.Μ με μεταλλική ράβδο στο κέντρο της Μυτιλήνης όταν ο Μ.Μ του ζήτησε να μην παρκάρει σε χώρο πάρκινγκ που προοριζόταν για άτομα με κινητικές δυσκολίες. Ο δράστης κρίθηκε ένοχος για επικίνδυνη σωματική βλάβη κατά του Μ.Μ και καταδικάστηκε σε 3 χρόνια φυλάκισης χωρίς αναστολή. Η HIAS Ελλάδος είχε επίσης εκπροσωπήσει με επιτυχία τον Μ.Μ στη δίκη πρώτου βαθμού τον Νοέμβριο του 2021.

Η HIAS Ελλάδος εκπροσώπησε τον Μ.Ν. στην ποινική ακρόασή του για "παράνομη κατοχή ή χρήση γνήσιου διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ενός άλλου ατόμου". Ο Μ.Ν. ήταν αναγκασμένος

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

να χρησιμοποιήσει τα ταξιδιωτικά έγγραφα ενός άλλου ατόμου, επειδή βρέθηκε σε κατάσταση ανάγκης. Ο Μ.Ν. έφτασε στη Λέσβο τον Οκτώβριο του 2019 και μεταφέρθηκε στο ΚΥΤ της Μόριας, όπου ο πληθυσμός είχε υπερβεί κατά πολύ την επίσημη χωρητικότητα του καθώς είχε ξεπεράσει τις 20.000. Εκεί, υπέστη απάνθρωπες και εξευτελιστικές συνθήκες διαβίωσης και κίνδυνο μόλυνσης από τον COVID-19. Η ήδη ευάλωτη υγεία του είχε χειροτερέψει και η σωματική του ακεραιότητα βρισκόταν σε κίνδυνο λόγω των συνεχών συγκρούσεων στο ΚΥΤ. Ωστόσο, δεν μπορούσε να φύγει από εκεί λόγω του γεωγραφικού περιορισμού που του είχε επιβληθεί. Ο Μ.Ν. ήταν αναγκασμένος να χρησιμοποιήσει γνήσια κάρτα ετέρου αιτούντος άσυλο χωρίς γεωγραφικό περιορισμό προκειμένου να καταφέρει να φύγει. Το Δικαστήριο της Μυτιλήνης απέρριψε τον υπερασπιστικό ισχυρισμό της "κατάστασης ανάγκης", αλλά αποδέχτηκε το αίτημα της δικηγόρου της HIAS για δικαστική άφεση της ποινής, με βάση το γεγονός ότι η βλάβη που προκλήθηκε από την πράξη του Μ.Ν. ήταν ιδιαιτέρως μικρής βαρύτητας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου χορήγησε ασφαλιστικά μέτρα στην υπόθεση Q.T. και άλλοι κατά της Ελλάδας που εκπροσώπησε η HIAS Ελλάδος. Η υπόθεση αφορούσε σε μια τριμελή ευάλωτη οικογένεια Αφγανών που διέμενε στο ΚΕΔ Λέσβου, η οποία, βρισκόταν σε κατάσταση νομικού limbo, και συνεπώς, σε άμεσο κίνδυνο για την σωματική και ψυχική της υγεία λόγω της συνεχούς εσφαλμένης εφαρμογής από την Ελλάδα της έννοιας της "ασφαλούς τρίτης χώρας".

Η HIAS Ελλάδας κέρδισε την υπόθεση E.F. κατά Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η E.F. είναι μια γυναίκα θετική στον HIV που ανέπτυξε επιθετικό καρκίνο, ο οποίος εξαπλώθηκε ως αποτέλεσμα πράξεων και παραλείψεων των ελληνικών αρχών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει συνολικά 10.000 ευρώ για τη ζημιά που υπέστη η E.F.

«Ακόμα δεν μπορώ να το πιστέψω. Είχαν περάσει τρία χρόνια και είχα χάσει την ελπίδα μου. Νιώθω ανακούφιση που συνεχίσαμε να παλεύουμε και δεν τα κάναμε όλα αυτά για το τίποτα. Αυτό σημαίνει ότι κάποιοι άνθρωποι ακόμα νοιάζονται και ακούνε τι έχουμε να πούμε. Αν με είχαν πιστέψει εγκαίρως, θα είχα γλιτώσει πολλά. Ελπίζω αυτό να γλυτώσει άλλους από το να υποφέρουν την ίδια μοίρα.»

E.F

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

Πρόγραμμα Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

Η HIAS Ελλάδα ακολουθεί διεπιστημονική προσέγγιση στην παροχή των υπηρεσιών της η οποία περιλαμβάνει υποστήριξη σε ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων. Οι προαναφερθείσες συνθήκες υποδοχής και απάνθρωπης διαβίωσης των ανθρώπων που παραμένουν στην Ελλάδα, οι ατέρμονες και δαιδαλώδεις νομικές διαδικασίες, οι τυχόν προϋπάρχουσες στρεσογόνες ή/και τραυματικές εμπειρίες, όπως και η απουσία μελλοντικής προοπτικής κρατούν τόσο τους αιτούντες άσυλο όσο και τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες σε κατάσταση πρακτικού και ψυχολογικού κενού με ανεπαρκή συστήματα υποστήριξης. Οι ευάλωτοι πληθυσμοί εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ψυχολογική δυσφορία λόγω των προηγούμενων καταστάσεων από τη χώρα προέλευσης, του επικίνδυνου ταξιδιού αλλά και των επισφαλών συνθηκών υποδοχής.

Οι καταστάσεις αυτές οδηγούν σε απώλεια των υποστηρικτικών πόρων και της αυτονομίας, αναγκάζοντας τα άτομα να ζητούν υποστήριξη από επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Τα παράπονα ποικίλλουν; άγχος/στρες, κοινωνική απομόνωση, θλίψη, απελπισία, εκνευρισμό, αναξιότητα μέχρι σκέψεις ή/και συμπεριφορές αυτοτραυματισμού. Τα άτομα με ψυχική δυσφορία αντιμετωπίζουν επιπλέον συστημικά εμπόδια και είναι πιο πιθανό να βιώσουν βία και διακρίσεις.

Ακολουθώντας τα τέσσερα επίπεδα ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων στην πυραμίδα της IASC⁵, η ομάδα της HIAS Ελλάδα παρέχει εξατομικευμένη ψυχολογική υποστήριξη σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες αλλά και ομαδικές δράσεις που στοχεύουν στην ενδυνάμωσή τους. Ακόμη, παρέχει υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης μέσα από παραπομπές και διασύνδεση με τοπικούς φορείς και το εθνικό σύστημα πρόνοιας, υποστηρίζοντας τους στις γραφειοκρατικές διαδικασίες για την έκδοση των απαραίτητων εγγράφων (ΑΦΜ, ΑΜΚΑ), το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών, όπως και λοιπές διοικητικές απαιτήσεις που τους επιτρέπει να πατήσουν στα πόδια τους, να εξασφαλίσουν νόμιμο και τακτικό εισόδημα, ώστε να ενταχθούν σταδιακά στην κοινωνία. **Το 2023 η ομάδα ψυχικής υγείας και**

⁵ η: Inter-Agency Standing Committee (IASC) (2018). Κκατευθυντήριες Οδηγίες της IASC για την Ψυχική Υγεία και την Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη σε Καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης. Αθήνα: Κέντρο Ημέρας Βαβέλ/Συν-ειρμός ΑμΚΕ Κοιν. Αλληλεγγύης.

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

ψυχοκοινωνικής υποστήριξης παρείχε τις υπηρεσίες της σε 237 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες και τις οικογένειές τους.

Τέλος, η HIAS Ελλάδος στοχεύοντας στην ενδυνάμωση κι ανάπτυξη των δεξιοτήτων των κοινοτήτων, εθελοντών και επαγγελματιών, παρέχει ομαδικές εκπαιδεύσεις εστιασμένες σε θέματα ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, όπως πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας, πρόληψη και αντιμετώπιση αυτοκτονικότητας, βασικές ψυχοκοινωνικές δεξιότητες κα. Το 2023 **παρείχε εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε 44 εργαζόμενους άλλων φορέων σχετικών με την προστασία των δικαιωμάτων.**

Επιτυχίες

Η Ιστορία της Σμαχάν

Μια ανύπαντρη μητέρα από το Μαρόκο, η Σμαχάν ζούσε στην Τουρκία το 2018 όταν την εγκατέλειψε ο σύντροφός της. Παλεύοντας να επιβιώσει υπό δύσκολες συνθήκες, αποφάσισε να φύγει από την Τουρκία και να κάνει το μακρύ ταξίδι με τα πόδια προς την Ελλάδα. Στην Πάτρα, έμενε σε δομή για ευάλωτες γυναίκες, όπου γέννησε ένα κορίτσι τον Ιούλιο του 2018. Δύο χρόνια αργότερα, μετακόμισε στην Αθήνα με την κόρη της και εγκαταστάθηκε σε άλλη δομή για γυναίκες και τα παιδιά τους.

Η Σμαχάν παρακολουθεί μαθήματα ελληνικών και συμμετέχει ενεργά σε δραστηριότητες που μπορούν να προωθήσουν τις προοπτικές ενσωμάτωσής της. Μέσα από το πρόγραμμα Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης της HIAS Ελλάδας, λαμβάνει ατομική ψυχολογική υποστήριξη εβδομαδιαίως και έχει συνδεθεί με εκπαιδευτικές και άλλες υπηρεσίες.

Η συνεχής υποστήριξη της HIAS Ελλάδας αποδείχθηκε κρίσιμη για την ψυχική ανθεκτικότητα και την ευημερία της Σμαχάν, βοηθώντας την να ανακτήσει τον έλεγχο και τη σταθερότητα στη ζωή της.

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

«Νιώθω ανακούφιση γιατί η HIAS μου έδωσε την ευκαιρία να μιλήσω για μένα, για τη ζωή μου, για τα προβλήματά μου», είπε η Σμαχάν. «Νιώθω σεβασμό. Δείχνετε σεβασμό σε μένα, στις αποφάσεις και τα λάθη μου. Με ακούτε και μπορώ να σας εμπιστευτώ».

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

Δράσεις Συνηγορίας και Στρατηγικής Δικηγορίας

Η HIAS Ελλάδος αναλαμβάνει νομικές υποθέσεις στρατηγικής σημασίας (strategic litigation), όπως και δράσεις συνηγορίας και υπεράσπισης των δικαιωμάτων αιτούντων άσυλο, προσφύγων και υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Το 2023 η HIAS συνέχισε να εκπροσωπεί 8 υποθέσεις ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η HIAS Ελλάδος το 2023 συνέχισε να αναπτύσσει δράσεις συνηγορίας κυρίως σε συνεργασία με άλλες οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών με σκοπό την προώθηση των δικαιωμάτων των προαναφερθέντων ομάδων στόχων αλλά και γενικότερα του Κράτους Δικαίου στην Ελλάδα αξιοποιώντας συγκεκριμένα εργαλεία όπως:

1. Συναντήσεις με τις ελληνικές αρχές και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
2. Συμμετοχή σε διεπιστημονικές ομάδες εργασίας
3. Συμμετοχή σε ακροάσεις της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
4. Συμμετοχή σε πρωτοβουλίες και δίκτυα με σκοπό την καταγραφή παραβιάσεων, περιστατικών κλπ
5. Δηλώσεις και επιστολές προς εθνικές/ευρωπαϊκές και διεθνείς αρχές και θεσμούς,
6. Καταγγελίες σε εθνικούς θεσμούς, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών,
7. Δημοσίευση της Έκθεσης Ελληνικής Νομολογίας Ασύλου δύο φορές το χρόνο
8. Προετοιμασία Policy Briefs
9. Εμπλοκή με τις Ειδικές Διαδικασίες του ΟΗΕ.

Τέλος, παρακάτω παρατίθενται κάποια από τα Δελτία Τύπου ή υπομνήματα στα οποία συμμετείχε ή εξέδωσε το 2023, η HIAS Ελλάδος

No Monitoring of Fundamental Rights Violations in Greece Without Independent and Effective Mechanisms

**Welcome the stranger.
Protect the refugee.**

[Greek Asylum Case Law Report Issue 1/2023 Released](#)

[Intervention of 28 Organisations to Competent Prosecutors on the Pushback Incident Published by the New York Times](#)

[European Court of Human Rights Grants Interim Measures to Afghan Family in Legal Limbo](#)

[The European Court of Human Rights Unanimously Condemns the Greek Government for Depriving an HIV-positive Asylum Seeker From Access to Antiretroviral Treatment](#)

[Reception of Asylum Seekers in Greece: The Demand For Humane Conditions Remains](#)

[European Ombudsperson Opens Inquiry Into the Commission's Administration of EU Funding Used in Greece's Illegal Expulsion of Migrants](#)

[The European Court of Human Rights Communicates Four Cases for Multiple Violations of the European Convention on Human Rights, Including the Suspension of Access to Asylum in March 2020](#)